

Likabehandlingsplan

**Plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och
kränkande behandling**

Enhetens namn: Lanternans förskola

Giltighetstid: 2023-01-01 - 2023-12-31

Ansvarig rektor: Marie Silfvernagel

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Vårt pedagogiska ställningstagande lyder:

“Vi arbetar för en hållbar SAMTID. Genom Lärande för Hållbar Utveckling skapar vi, berättelser som binder samman. Vi skapar förutsättningar för barnen att få bli kompetenta, genom lek lär vi tillsammans i inbjudande och inspirerande lärmiljöer.

Vårt fokus ligger på språk, kommunikation och goda relationer.”

Utifrån detta ställningstagande bygger vi upp våra kort- och långsiktiga mål samt vår utbildning och undervisning.

Vi ser att barnen är trygga och trivs på vår förskola på följande sätt.

- Det fungerar bra vid lämning och hämtning.
- Barnet visar med sitt kroppsspråk att de vill vara på förskolan.
- Barnen vill vara med i de aktiviteter som verksamheten erbjuder och att barnet vistas i förskolans alla rum och miljöer, ensam eller tillsammans med andra.
- Vi ser att barnen ingår i gemenskap med vänner, vissa med flera andra med färre men tillgodosett utifrån barnets eget behov.
- Att barnet visar sina känslor.
- Att barnet kan ta emot tröst utifrån sitt behov.

För att kunna skapa trivsel och trygghet tänker vi att god samverkan med vårdnadshavare är viktig och att vårdnadshavarna är väl introducerade i förskolans arbetssätt. Dagligen strävar vi efter att ha god kommunikation med både barn och vårdnadshavare.

Historik

Vi arbetade under hösten 2018 grundläggande med att identifiera och föra samtal kring förskolans pedagogiska ställningstaganden.

Hösten 2020 gick förskolan med i Läslyftet, en fortbildning via Skolverket.

Vi skapade under hösten 2020 ett årshjul för att få systematik i likabehandlingsarbetet och med arbetet med normkritiskt förhållningssätt.

Läsåret 2020–2021 har förskolan ett gemensamt tema som binder samman likabehandling, barnkonventionen, läsllyftet och arbetet för en hållbar framtid.

Läsåret 2021–2022 är vårt fokusområde diskrimineringsgrunderna kön och ålder. Vi kommer under året särskilt att vara uppmärksamma på hur vi talar till varandra och hur talutrymmet fördelas.

Läsåret 2022–2023 fortsätter vi hålla fokus på diskrimineringsgrunderna kön och ålder med fokus på tre huvudfrågor.

Alla arbetslag utgår från en gemensam mall när de sitter i reflektion (planering). I mallen finns utrymme för reflektioner och analyser av likabehandlingsarbetet utifrån avdelningarnas mål, planerade åtgärder och aktiviteter

3. Kartläggning av riskområden

Vi strävar mot en vardag där pedagoger och barn tillsammans undersöker och omprövar normer som påverkar förskolans vardag. Vi har ett långsiktigt arbete kring normkritik kopplat till förskolans likabehandlingsuppdrag.

Årets kartläggning utgår liksom förra året från diskrimineringsgrunderna ålder och kön. Vi har valt att granska och titta extra noga på hur vi talar med och till varandra utifrån tre fokusfrågor:

Hur pratar vi om varandra i gruppen kring ålder? - barn till barn och vuxen till barn

Uppmanar och tilltalar vi pedagoger barnen olika utifrån kön och ålder?

Uppmanar och tilltalar barnen varandra olika utifrån kön och ålder?

Parallellt med att vi observerar hur vi talar med och till varandra kommer vi också att vara observanta på hur mycket taltid barnen får med utgångspunkt från ovan nämnda diskrimineringsgrunder.

Observationerna görs under dagens alla aktiviteter.

4. Mål för arbetet

Verksamhetens utbildning och undervisning utgår från normkritiska perspektiv och förhållningssätt och omfattar alla diskrimineringsgrunder.

Vårt pedagogiska ställningstagande lyder

“Vi arbetar för en hållbar SAMTID.

Genom Lärande för Hållbar Utveckling skapar vi, berättelser som binder samman. Vi skapar förutsättningar för barnen att få bli kompetenta, genom undervisning och lek lär vi tillsammans i inbjudande och inspirerande lärmiljöer. Vårt fokus ligger på språk, kommunikation och goda relationer.”

Målet är att alla barn och vuxna ska bli bemötta och bemöta andra på ett respektfullt sätt. Vi lyfter frågor som direkt kan kopplas till barnens vardag och på så sätt kan vårt arbete med normkritiskt förhållningssätt göra skillnad.

I år har vi som en del i vårt arbete med goda relationer valt att fortsätta att titta extra noga på diskrimineringsgrunderna kön och ålder.

5. Handlingsplan

Sammanställningen av kartläggningen som gjordes hösten 2021 och reflektionerna därefter ligger till grund för vårt fortsatta arbete och årets handlingsplan. Handlingsplanen är utformad att gälla ett år.

Varje arbetslag har utifrån handlingsplanen utformat sin egen utvecklingsplan där mål, åtgärder och utvärdering kontinuerligt kommuniceras på reflektionstiden. På så sätt hålls arbetet med likabehandlingsplanen levande.

Årets likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringsgrunderna kön och ålder kommer att utvärderas av rektor och medarbetare maj 2023 och under hösten 2023 inför uppstarten av likabehandlingsarbetet 2023–2024.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Rektor tog under hösten 2020 ett omtag kring arbetet med likabehandlingsfrågor. Ett årshjul är upprättat för att skapa systematik och arbetssättet är numer väl förankrat i arbetslagen.

Vi kan se att normkritiskt förhållningssätt blir lättare att utöva om vi regelbundet lyfter och reflekterar kring dessa frågor.

Genom fokusområdet, kön och ålder gavs pedagogerna möjlighet att uppmärksamma och titta extra noga på sig själv och sina kollegor. Genom att belysa och reflektera tillsammans blev vi mer uppmärksamma på hur vi talar till barnen och varandra på ett respektfullt sätt.

Meningen är att gamla mönster och outtalade sanningar ska lyftas upp och dammas av. Tillsammans med barnen fick pedagogerna ett bra verktyg att lyfta vardagsnära händelser och sätta ord på kränkningar och diskriminering som kan ske barn emellan.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

Barnen hålls delaktiga i värdegrundsarbetet i den dagliga vardagen då ett av våra fokusområden är “goda relationer” och att vi aktivt arbetar med LHU Lärande för Hållbar Framtid där social hållbarhet är ett av perspektiven.

Barnen är delaktiga i arbetet då vi dagligen samtalar om hur vi är med, mot och för varandra, Hur vill barnen att det ska vara på förskolan? Hur gör man när man blir arg eller ledsen, hur kan vi vara varandras fiffiga kompisar, hur pratar vi med och om varandra, vilka får och får inte vara med? osv.

Barnens delaktighet och inflytande syns i de pedagogiska dokumentationerna.

Vi försöker vidga perspektivet och erbjuda litteratur av olika slag, på olika språk och med olika normer presenterade. Vi vill att barnen ska beredas en chans att känna igen sig själva och identifiera sig i de bilder och böcker som förskolan använder i undervisning och utbildning men även ge möjlighet att se hur världen utanför Ankarsvik, Alnö, Sundsvall och Sverige kan se ut

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
- Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsamt anmälan till LISA-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.